

SANAT ESERLERİNDE KULLANILAN KADIN TEMASI: FARKLI SANAT

DÖNEMLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Tuba GÜLTEKİN*

ÖZ

Bir dönemin veya çağın genel sorunlarını plastik sanat ürünlerinde görmek ilk çağlardan bu yana resim yapmaya başlanmasıyla kendini göstermiş ve giderek resimlerindeki anlamını arttıran insanoğlu toplumsal değişimleri ürünlerinde yansıtmıştır. Sanatçı iç dünyaya ilişkin bilincindeki çelişmeyi keşfeder ve onu sanat eseri içinde çözer. Çözüm sürecinde toplumun kendi içinde gelişmekte olan çelişmelerin yansımasıdır.

Bu çalışmada; Sanat eserindeki kadın teması ile toplumların yeni durumlara karşı hazırlığını farklı bir bakış açısıyla sanat eserleri tanımlanmaya çalışılacaktır. Böylece sanatsal gelişimleri ve sanat eserindeki kadın teması ile insan toplulukları dönemlerinin ekonomik, sosyal, politik koşulları arasındaki tutumları ile ilgili itirafları sanat eserlerinde estetik algıları araştırılması hedeflenmektedir.

Sanat eserlerini bilinen tarihsel koşulların göz önüne serilmesi ile açıklamak yerine, hakkında bir şey bilmediğimiz bir devrin tarihsel koşullarına, sanat eserini inceleyerek ortaya

* Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı,
tgultekin@hotmail.com

koyabiliriz. Sanat eserindeki, kadın teması ile birlikte, sanat bir açıdan toplumsal değişme ve sanat arasındaki ilişkinin karşılıklı etkileşim içinde oldu belirtisi sayılabilir. Sanat toplumsal değişimlerde kitlelere mesajı aktarma sembolüdür. Bu durumda bir toplumda toplumsal ilişkilerde meydana gelen bir durumdan başka bir duruma geçişte kültürel yararların durum değiştirmesi de toplumsal değişme anlamını taşır.

Anahtar Sözcükler: Sanatta estetik algı, Sanat eseri ve toplumsal algı, sanat ve kadın

WOMAN AS THE THEME IN WORKS OF ART: A RESEARCH ON VARIOUS ARTISTIC PERIODS

ABSTRACT

The general problems of a period or of an era reflected in the plastic art products appeared with the primitive man who started painting, and the human being who is steadily increasing his conception in his paintings reflected the changes in human society within his works of art. The artist discovers the conflicts of consciousness of his inner world, and solves it in a work of art. The solution of conflicts is a reflection of the conflicts developing within the society itself in the solution process. In this study, considering the woman as a theme in the works of art, the works of art dealing with the preparation of the communities for new situations will be attempted to be defined within a different perspective. Thus, it is aimed to investigate the artistic developments and the confessions concerning the attitudes of the relationship between woman as a theme in the works of art and the economic, social and political conditions of the periods of human communities, and moreover, to investigate the aesthetic perceptions in the works of art.

Rather than explaining the works of art by reporting known historical context, we can put forward the historical conditions of an era, about which we do not know anything, by examining a work of art. Along with the woman as a theme in the works of art, the art can, in

a way, be considered as a sign of a mutual interaction of the art and the relationship between social change and art. Art is the symbol to transfer the message to the masses in the social exchanges. In this case, transformation of the cultural benefits in transition process from one state to another within the social relations in a society, will also mean a form of social change.

Keywords: aesthetic perception in art, work of art and social perception, art and woman

GİRİŞ

Sanat bir açıdan da karşılıklı etkileşim fikrinden doğar. Sanat toplumsal değişim sürecinde değişimle karşılıklı etkileşim içindedir. Toplumsal değişimlerde sanatsal değişim kitlelere mesajı aktarma sembolüdür. Bu süreçte toplumun yeni durumlara karşı hazırlığını farklı bir bakış açısıyla sağlanmasıdır. Sanat toplumsal değişmeyi gerçekleştirecek rol ve fonksiyonların yüklendiği elemanların bir parçasıdır. Bu durumda bir toplumda toplumsal ilişkilerde meydana gelen bir durumdan başka bir duruma geçişte kültürel yararların durum değiştirmesi de toplumsal değişme yeni anlamlar kazandırır. Örneğin, önce teknolojik alanda değişim başlar ve onun takibinde ekonomide değişikliklere neden olur, daha sonra da sosyal kurumlarda değişimler başlar, son etkende bireylerin sosyal düşünce sistemidir.

Bireyin eylemleri ile ilgili olarak aldığı kararlar içinde bulunduğu çevrenin değerleri tarafından etkilenir. Kültürel bağlamın içine giren görsel simgeler belli gereksinimleri, değerleri, anlamları yansıtır ve eylem oluşturucu nedenleri oluşturur. Aynı zamanda görsel mesaj sırasında kullanılan görsel ifadeler kendi başına mesajı oluşturulacak bireyden bağımsız olarak değil, kişinin sahip olduğu kültür bağlamında yorumlanır.

1.SOSYAL DEĞİŞİMDE SANATIN ROLÜ

Kişinin iç – dış dünyalar ve topluma yönelik eylemleri sezgisel bilgi bağlamı tarafından yönlendirildiğinden eylemlerinin son nedenleri de bağlamın içinde saklıdır. Bir toplulukta sanat değeri olan bir yapıt başka bir topluluk için anlam taşımayabilir. Kültürel anlam inorganik veya organik olguların simgesel anlamlara kültürel kimlik kazandırır. Örneğin ilkel topluluklarda bir sopa üzerine kutsallık simgesinin konulması onu totem ve değerli varlık haline getirir. Anlamlar değerler ve kurallar maddi dışı olabilmekle birlikte maddi taşıyıcılar vasıtasıyla nesnel bulunabilir. Köprüler, camiler ve öznel sanat yapıtları anlam ve değer taşırlar. Bu süreci maddi olmayan kültür ve maddi kültür olarak tanımlıyoruz. Madde dışı anlamlar, değerler ve kurallar toplamına maddi olmayan kültür, maddi taşıyıcılar aracılığıyla nesneleşmiş anlamlar değerler kurallar toplamına da maddi kültür denir (Atiker, 1995).

Bir dönemin veya çağın genel sorunlarını toplumsal değişimleri ürünlerinde yansıtmıştır. Sanatsal kültürün gelişmesini sağlayan bütün kaynaklar toplumsal etkinden yola çıkar. Sanatsal gelişmenin her aşamasında, sanatsal faaliyetlerin yapısını toplumsal ilişkilerin yapısı belirlemektedir. Sanat kendine özgü bir doğanın düşüncesinde toplumsaldır. Farklı toplumlardaki kişilerin olayları algılayışı ve anlamlandırış biçimini bazı değişkenler çerçevesinde değişkenlik gösterir. Bu değişkenlerden bazıları; bireyci kültür, ortaklaşmacı kültür, içten denetimlik, dıştan denetimlik, belirsizliğe tolerans, çatışma karşısında gösterilen davranış biçimleri ve değerlerdir.

Toplumsallaşma semboller, modeller ve bilgi edinme sürecidir. Toplum, kültür ve gruplara ait duyma, düşünme ve yapma şekilleri vardır. Kişi içinde bulunduğu toplumun ve grubun kültürünü her yönüyle öğrenmekte ve benimsemektedir. Böylece birey kimlik ve benlik kazanır (Alkan,1989:68). Aynı zamanda kendi yetenekleri doğrultusunda gelişen bilgi

ve becerilerini geliştirmesi ile toplumsal sorumluluğa sahip olur. Toplumsallaşma bireyin kendi dışındakilerle ve toplumsal gruplarla dayanışma ve iş birliğine gidebilmesidir.

1.1. Sanat_ toplum ilişkisi üzerine Sanat eserleri

Sanat, duyum ve dışuncenin sanatsal ifadelerle birlikte anlatılması ve srekli değişim gosteren yeni biçimlerin ifadesidir. Bu yönüyle sanat her döneminde yeni eğilimler yeni bakış açıları oluşturur. F. Bacon'a göre sanat " *Çeşitli dışüncelerin çarpıştığı arena*"dır. Bacon'un ifade ettiği gibi sanat öznel ve nesnel oluşumun ürünüdür. Sanat toplumsal gelişim sürecinde her yeni dönemlerde, farklı yönetimlerde nesnel ve öznel ifadesini farklı şekillerde yorumlayıp anlatılmıştır. Kısacası sanat gelişimi içinde toplumların algılama ve bilinç düzeyinin gelişimine paralel olarak ilerler bu süreçte değişim gosteren temele dayanır (Ersoy, 1995:85). Sanat eserleri, dönemin aynası, dışuncenin çizgi ve renkle şekillenmesi ve yeniden anlamlandırılmasıdır.

Sanatçı, tarihin formlarını ya da zamanın gerçeklerini değiştirerek anlatımını biçimlendirerek, yaratıcı, duyarlı, çağrışım, sürekliliğe sahiptir. Sanat yapıtı, imge ile çevre arasında bağ kurar böylece estetik değer oluşturarak, evrensel ve halk değerlerini taşıyan temsili figürleriyle kitleyle iletişimini sağlar. Bu süreç kitleye sunulan yeni bir bakıştır. Sanatçı yapıtını oluştururken, içsel katılım, nasıllık, ortam ve koşullar, toplumsal değişim sürecinde sorgulama ve tepki sürecinden geçer (Aritotales, 1995: 11-12). Sanat eseri, ulaştığı kitlenin dışünce etkilerini etkilemek ve sanatsal süreçlerinde özgün çalışmalarını kendi formlarıyla mesajlar içeren biçimsel yapıtlardır. Bu süreçte sanat halktan ya da çeşitli kurumlardan destek görür ve sanatın değişiminde etkisi olur (Kırıcıoğlu,1981:1-11). Toplumda oluşan sosyo-kültürel ortamdan etkilenererek değimini ve gelişimini tamamlayan sanat yeni eğilimlerini belirler.

2. SANAT ESERLERİ VE TOPLUMSAL DÖNEMDEN ETKİLENMELERİ

Delacroix'in Halka Yol Gösteren Özgürlük tablosu (resim:1) 28 Temmuz 1830 devrimi sırasında insanların özgürlük için mücadelesini anlatır. Delacroix'in devrim için siyasi bir ifadesini gösterir. Sanatçı tabloda savaşçıların, insanların özgürlük için mücadelesini ve çelişen duygularını figür temsilleriyle ifade ediyor. Kadın, özgürlük geleneksel bağımsızlık simgesini, şapka giymiş ve elinde silah tutan figür temsili ile birlikte üç renkli bayrak sembolü de özgürlüğü ifade eder. Burada aslında, kadının ifadesi ya da diğer figür temsilleri özgürlüğün soyut bir anlatımını ifade eder (Lynton,2004:95-100).

Resim: 1 Eugene Delacroix, Halka Yol Gösteren Özgürlük 1830,
Tuval üzerine Yağlıboya, 260 × 325 cm, Louvre Müzesi, Paris

Suzanne Lacy ve Leslie Labowitz 1960'ların feminist performans sanatı hareketinin önemli üyelerindendir. Birlikte 1977 yılında 'Yas ve Nefret İçinde' (resim:2) kadınlara karşı şiddet konusundaki gösteriler gerçekleştirdiler. "Kadınlara Yönelik Şiddete Karşı Kadınlar ve Tecavüz Kriz Hattı" gibi kampanya gruplarıyla da çalışarak sanatlarına toplumsal örgütlerle birliktelik oluşturmuşlardır.

Resim:2 Yas ve Nefret *Suzanne Lacy, Leslie Labowitz, Bia Lowe (Los Angeles, 1977)*

Temalar üzerinde feminist harekete bir yapı sağlamak ve medya yaklaşımı kadın sorunları hakkında toplumu bilinçlendirme ve proje kapsamında ve finansmanı oluşturmuşlardır. Lacy ve Labowitz ile performansları bir dizi çalışmaları ile kadın sanatçılar dahil, şehir içinde hükümeti destekleyenler, medya gazetecilere, hedef kitleyi de çalışmaya katılımını sağlamışlardır. Bu performans ürecinde eylemcilik, eğitim ve teori kesişir. Yapılan performansta ön adımları olarak her kadına yönelik şiddetin farklı bir form, siyah bir kumaş parçası ile ifade edildi. Böylece de cinsellik yüzünden işlenen cinayet kurbanları anılarak, toplumda suiistimal edilen tavrı eleştirilmiştir (Clark, 2004:196-198).

Resim:3 Jacque Louis David, Sabin Kadınları, 101,6 cm - 81.28 cm
Tuval üzerine yağlı boya, Louvre Müzesi, Paris

Jacques Louis David, resimlerinde devrimi yüceltmek ve roma ihtişamına benzer bir etki yaratmayı amaçlayarak doğal hakkın, insanlık haklarının savaş tarafından etkilenmemesi gerektiğini anlatmaktadır. Sanatçının Sabin Kadınları (resim:3) adlı eserinde, Hersilia ve diğer Sabine Kadınlar sahneye hakim ve tabloda figürlerin yerleşimi, yüzlerin ifadelerinden topluluğun paniğinden patlama gibi görünmektedir. Resim kompozisyonu öne koymaktadır, resim yapısal ve konu düzenlemesiyle sanatsal gelişiminde bir dönüm noktasıdır. Resmin teması uzlaşma, terör ve egemenliktir. Tablonun en önemli kavramsal düzenlemesi savaşçı çıplak figürleriyle dikkat çeker. David, resmin temasında Sabine Kadınlar gibi bir zafer kazanmış, yumuşak arabulucu gibi ışık göstermek istiyor.

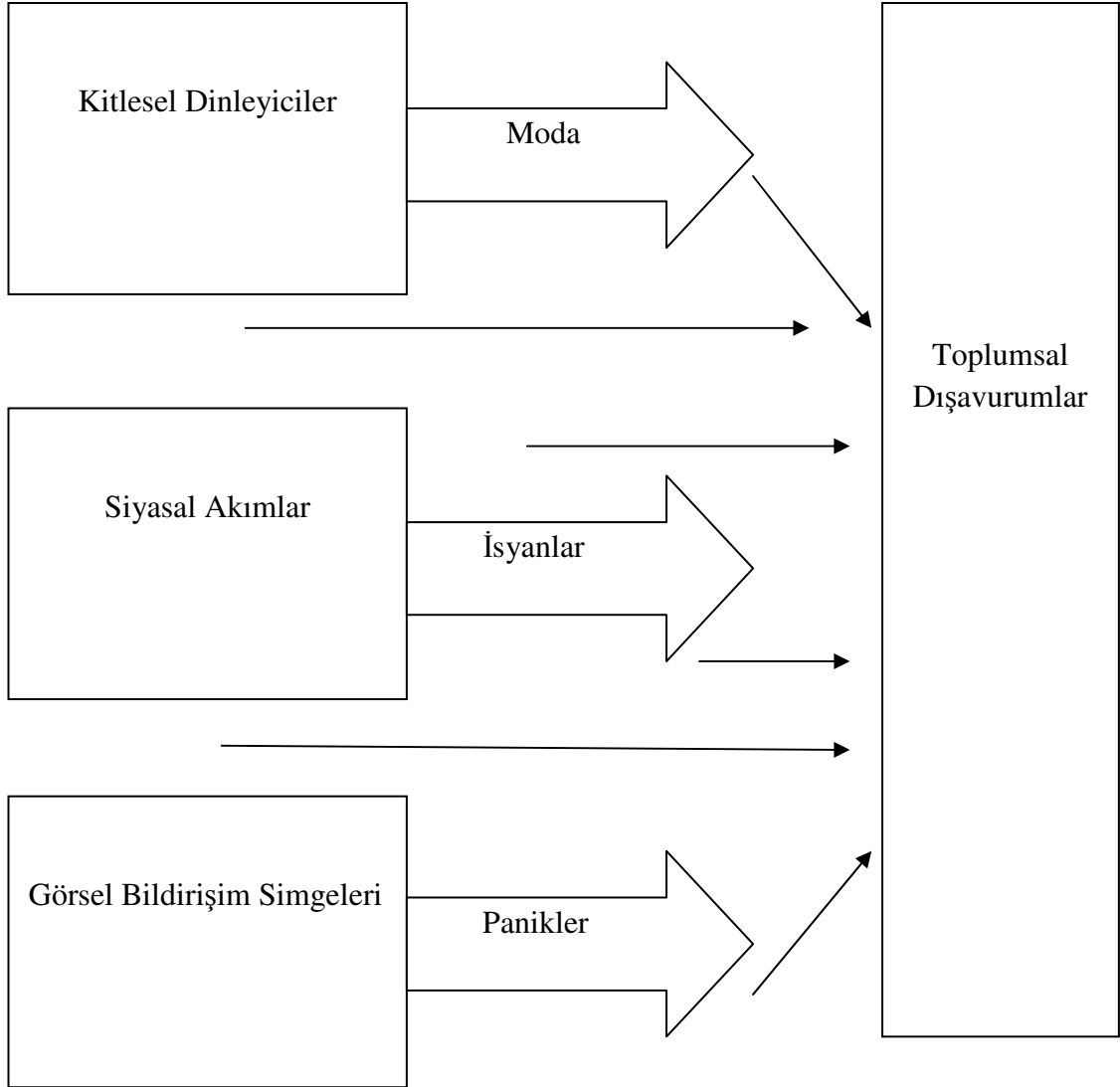
Resim:4 Pablo Picasso, Sabinlere Tecavüz, 1963, Tuval üzerine yağlıboya,

195 x 130 cm Güzel Sanatlar Müzesi, Boston, ABD

Jacque Louis David'in Sabin Kadınları savaşçıların arasında çalıştırarak Sabine Kadın müdahalesi olarak bilinen tablosu kübik düzenlemeyle Picasso, Sabinlere Tecavüz (resim:4) adlı tablosunda insan hakları sorununu farklı bir düzlemde ele alır. Bu resim Roma erken tarihinde Livy ve Plutarch olan Romalılar ve Sabinler arasında meydana gelen bir olaydır. Sabinler Romalılara toprak kaybı korkusu yüzden kadın vermek istemiyor ve bu mücadeleyi anlatmaktadır. Picasso'nun kişisel tarzı ve soyut formu kübik etkilerinin yanı sıra sürrealizmi içerir.

Eser örneklerinde görüldüğü gibi, sanat eserlerinde belirtildiği gibi kadın temalı ya da konusu içinde kadın her sanat türünde sanatsal ve imgesel olarak genel değişikliklere uğramıştır. Böylece sanatsal imgenin yapısı, resimsel olarak şekillendirilmiştir. Toplumun, toplumsal değişimin ve toplumsal bilincin sanatsal faaliyetlerin değişime uğraması üstünde sürekli etkisi olmuştur.

3.TOPLUM BİRLİKTELİKLERİ

Model:1

Model'1 de belirtilen, ok yönünde gösterildiği gibi bağımlı değişkenlerle panikler, isyanlar, moda toplumsal birlikteliğe ulaşma sürecinde etkili olur. Kitlese dinleyiciler siyasi akımlar ve görsel bildirişim öğeleri de toplumda farklı grupların amaç ve değer yargılarına ulaşmasıyla sonuçlanacaktır.

Toplumsal yaşamı, dünya politikasını, felsefi sistemlerini değiştirirken, sanatsal biçimleniş de bu değişimlerle yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Örneğin, atomun

parçalanması sanatçıyı objenin parçalanmasına yöneltti (Yılmaz,2003:326). Kısacası, ülkelerin kendine özgü kültür politikaları devletin sanata ve sanatçıya bakış açısını yeni bir düşünceye dönüştürür.

Resim: 5 Diego Velázquez, Aynadaki Venüs (Rokeby Venus) 1647 – 1651
122 x 177 cm

National Gallery, Londra

Diego Velázquez'in ilk kadın nü resmi olan Aynadaki Venüs (resim: 5) 1647 – 1651 yılında yapılmıştır. Resimdeki kadın figürü Venüs'ü simgelemektedir. Aşk tanrıçası, Venüs, tanrıçaların en güzeli olarak simgelenirken, resimde Venüs temsili kadın güzelliğini kişileştirmiştir. Bu kavramsal düzenlemede resimde Venüs elindeki aynayla hem kendine hem de onu izleyenlere bakarken resmedilmiştir.

Venus, resimde, uzanmış bir şekilde yüzünün yansımasını gösteren küçük bir aynaya bakmaktadır ve küçük aşk tanrısı da yanındadır. Çoğu eleştirmenlere göre "İspanyol Venus, tapma ve huşu içinde tüm aşıklarını davet eden Afrodit değildir. O, daha çok, Gençlik ve Sağlık tanrıçası gibidir." Ayrıca Bu tabloda, Velázquez Venüs'ün çok bilinen iki pozunu birleştirdi: bir koltuk ya da yatak üzerinde uzanma ve aynadaki yansımasını izleme. Figürü sırttan gösteren barok tarzdaki kompozisyon İtalyan ressamlarının Velázquez üzerindeki

etkisini de gösterir. Aynı zamanda ressamın, aynayı merkeze yerleştirmesi ve Venüs'ü resmi izleyene arkasını dönmüş olarak çizmesi resim sanatında bir ilktir.

Venus, Kilise ve Engizisyonun katı emirlerine karşı gelen Velasquez'in ilk nü çalışmasıdır. "Rokeby Venus" ilk olarak, İspanya'nın ilk başbakanının oğlu Marqués del Carpio'nun koleksiyonunda 1651 yılının Haziran ayında görülmüştür. Belki de, markiz için yapılmıştır ve İspanyol engizasyonunu kınamasından kaçınmıştır. Carpio koleksiyonunda, Velázquez'in resmi, 16. Yüzyılda Venedikli çıplak peri kızının resmiyle eşleşmiştir. Resim, "Rokeby Venus" (Aynadaki Venus) olarak bilinir (Hill,2008).

Aydaki Venüs Londra Ulusal Galeri'de bulunurken konuyu temsili açısından dönemin farklı ir siyasi görüşüne tanıklık etmiştir. Mary Richardson 10 Mart 1914'de, Aynadaki Venus'ü gizlice girerek ceketinin altında sakladığı kesici darbelerle resme darbede bulunmuştur. Mary Richardson'ın sabah saatlerinde galeriye gelerek, bir süre Aynadaki venüs'ün önünde derin düşüncelere dalmış olarak durdu ve "ceketinin altına gizlenmiş balta ile Aniden tuvalin önündeki koruma camını yırtıp resmi kızgın bir şekilde parçaladı. Yaptığı eylemin ardından Richardson kendini şu sözlerle savundu, "*Evet, ben kadınların haklarını savunan bir kadınıdır. Siz başka bir resim daha yapabilirsiniz fakat bir yaşamı geri getiremezsiniz, tıpkı öldürülen Bayan Pankhurst gibi.*" Emmeline Pankhurst 12 Nisan 1913 tarihinde Holloway cezaevinde kadın hakları için yaptığı açlık grevi sırasında ağır sağlık problemleri görülmüştür. Dosyada kendisini savunduğu ifadeden bir başka savunma: "*Modern tarihin en güzel karakteri olan Mrs. Pankhurst'ı yokeden hükümeti protesto etmek için mitolojik tarihin en güzel kadınının resmine zarar vermeye çalıştım. Adalet, tuvalin dışı veya renkler kadar güzellik elementidir. Mrs Pankhurst, kadın haklarının varolması için yollar aradı ve bu yüzden hükümetin Iscariot politikası tarafından yavaşça öldürüldü. Eğer benim başarıma karşı bir haykırış olursa, Mrs Pankhurst ve yaşayan diğer güzel kadınların*

*imhasına izin verenlerin ikiyüzlülük çığılığını hatırlayın.” Richardson, özellikle figürün omuzlarının arasına denk gelecek şekilde resme tam yedi kez saldırmıştı. Daha sonra tablonun tamamı ulusal galeri'nin restore eden kişisi Helmut Ruhemann tarafından başarıyla tamir edilmişti (*sanal*,2008).*

Sanat tarihçisi Lynda Nead *“Bu olay, kadın çıplaklığına karşı feminist hareketlerin belirli sezgisinin sembolü olmuştur; daha genel olarak feminizm imajının basmakalıp temsili haline gelmiştir.”* Sözleriyle Venüs'e yapılan eylemi değerlendirmiştir. Sanat eserlerini yıkmaya yani vandalizm hareketine modern tepki göstermesini şöyle sonuçlandırmıştır: *“Resmin değeri, feminizmi temsil etmesi ile ölçüldü ve ulusal kültürel miras olarak biçimlenmesinde bu resmin pozisyonuydu.”* Bu konuyla ilgili diğer bir gelişme, Aynadaki Venus'ün Pazar değerinin bu olaydan sonra keskin bir şekilde yükselmesidir. Bunlara ek olarak, olayı canlandırırken, gazeteciler tarafından olumsuz eleştirilere yazılarında yer vererek bu hareketine değer biçmek eğilimindeydiler ve kadın vücudunun resimsel anlatımından çok gerçek kadın vücudunun yaralarını çarpıtan kelimeleri kullanmışlardır (*Sanal*,2008).

Saldırıdan sonra, Ulusal Galeri, Wallace Collection ve Ulusal Portre Galerisi kadın ziyaretçilere kapatıldı. Sonra, kadınlar sadece, onlara rehberlik eden erkeklerin kefilliği ile galerilere kabul edildiler.

1914'deki Mary Richardson'nın saldırısı sadece vandalizme yapılan siyasi bir hareket değil aynı zamanda, sanatın bireysel çalışmaları kontrolü ya da idare edilmesi ve sanat müzelerinin en iyi sonucu alacak şekilde ayarlamasıdır. Bu saldırıdan sonra müzeler, topluca kadın fobisi yaşadılar. Mary Richardson (1889 – 1961), Kanadalı kadınların oy hakkını kullanmalarını savunan eylemler yapıyordu. Sadece iki yılda, dokuz kez tutuklandı, açlık grevine gitti ve grev sonunda zorla yedirildi. Kadınların oy haklarını desteklemek için

Londra'nın Bishop semtinde kişileri ikna etti ve Kral 5. George'un, arabasına sığıyarak imza istemesi ile tanındı.

Birmingham Sanat Galerisindeki Romney'in Master Thornhill adlı eseri Bertha Ryland tarafında yaralandı. Ulusal Portre Galerisindeki Carlyle'nin Millais portresi ve çok sayıda resim de saldırıya uğradı. Doré Galerisindeki bir Bartolozzi resmi ise tamamen zarar gördü. İçlerinde Redlynch House, Sommerset'in de bulunduğu ülkenin dört bir tarafındaki boş evler yakıldı.

Kadın temasını farklı bakış açısıyla ele alan kübizm sanatçıları, bütünü parçalanmasında kadını birçok farklı çalışmalarında kullandılar. Kübist sanatçılar yapıtlarında yüzeysel düzenlemeler, tuvallerine gazete kesiklerini ve duvar kağıtlarını da yapıştırarak kolaj tekniğini buldular. Resim görünen gerçeğin dışında gerçeklerden soyutlanmıştı. Gazete kesigi gerçek bir nesneydi ve resim bu yolla günlük gerçekliğe bağlanmış oluyordu. Picasso bunlara “realité parçacıkları” diyordu. Picasso'nun Avignon'lu Genç Kızlar tablosunun kübizmin başlangıç noktasını oluşturmaktadır (Fischer,2006:20).

Resim: 6 Pablo Picasso, Avignonlu Genç Kızlar (1907) Çağdaş Sanat Müzesi,

New York.

Tablodaki çıplak vücutları yontulmuş benzeyen beş kadın basitleştirilmiş biçimler, geometrik biçimler haline dönüşmüştür. Aynı zaman da resimde rengin değiştirilmesi ve insan anatomisinin kırılıp değişimini gösterir. Picasso insan yüzlerini dışbükeyliğini içbükeye dönüştürerek yeni anlamlar katarlar (Fischer,2006:20).

Kültürel kimliğin oluşturulması yanında, toplumun kendini tanıması ve duygularını ifade edebilen yansıtmacı bir toplum oluşturmak için sanatın gerekliliği gün geçtikçe artmaktadır. Sosyo_kültürel hayat, sosyal gerçekliğin kendisidir. Sosyal gerçeklik ise, sosyal grupların tarihlerinden getirdikleri ve yeni eklemelerle devam ettirdikleri gelenekli bir süreçtir. Bir halkın sanat hakkındaki bilgileri ve eylemleri onun sosyo_kültürel tarihinden hareketle ele alınmalıdır. Kültürel aktarım ve kültürel değişimlerin geleneksel tekniklerle, çağdaş teknikler birleştirilerek değişik uygulamalar ve çeşitlilik kendini göstermelidir. Amaç, hedef kitleyi ikna etmektir ve herhangi bir konu hakkında hedef kitesini ikna çalışmaları yapar. Hedef kitlenin özelliklerini, kültürünü iyi bilir, birden bire değiştirmeye çalışmazlar, her zaman davranış dilini iyi kullanırlar, elde ettiklerini değerlendirirler, duygulara hitap ederler. Bu bağlamda sanat yapıtlarında kadın temalı konular toplumsal konuları irdelemeyi ve aktarmaya yönelik çalışmalar ile büyük halk kitleleri ile sanatçıları bir araya getirir. Sanatçının genellikle toplumsal konuyu ya da bireysel düşüncesinin sanat yapıtları ile kamuoyu oluşturma aracı olarak kullanır. Büyük kitlelere ilginç gelebilecek hüneler ve sanatların sergilenmesini sağlamak, izleyiciler ve sanatçılar için özel farklı tasarımlar oluşturarak farklı kesimlerden insanların sosyal ve kültürel iletişiminin sağlanması hedeflenir. Kısaca sanat bir anlamıyla da toplumsal ahlakın, geleneğin, inanç ve yaşama biçimlerinin göstergesi ya da temsilidir. Sanat gözlem yorumlama zorunluluğundan yani farkındalık oluşturur.

Sonuç

Bir sanat eserinin yayılma gücü, kitleleri “izleyiciyi” etkileme, eylem gücü, sanatçının onda maddesel dünya ile tinsel dünyanın bileşen kuvvetlerini kavrama yeteneğinden ve bu iki dünyayı anlatırken kazandığı güvenden ileri gelir. Bazen sanat eserlerini bilinen tarihsel koşulların göz önüne serilmesi ile açıklamak yerine, hakkında bir şey bilmediğimiz bir devrin tarihsel koşullarına, sanat eserini inceleyerek ortaya koyabiliriz. Sanat eserindeki, kadın teması ile birlikte, sanat bir açıdan toplumsal değişme ve sanat arasındaki ilişkinin karşılıklı etkileşim içinde oldu belirtisi sayılabilir. Sanat toplumsal değişimlerde kitlelere mesajı aktarma sembolüdür. Bu durumda bir toplumda toplumsal ilişkilerde meydana gelen bir durumdan başka bir duruma geçişte kültürel yararların durum değiştirmesi de toplumsal değişme anlamını taşır. Sanat çoğu süreçte politiktir. Çünkü politika tanımı gereği yaşamın her anında ya da alanında vardır. Politika insanın diğer insanlarla, bireyin toplumla birlikte yaşamasının koşullarını oluşturma yöntemidir. Yani elde olmayanı yaratma, olanı paylaşma, bugünü yaşamak ve gelecek için sahip olunan kaynakları geliştirme, dönüştürme bilinç ve sorumluluğudur. Aynı zamanda ilgiyi bilgiye yoruma yorumu eleştirel bir bakışa ve eleştiri gücüne de düşünme geleneğine taşıyan bir ifadesidir sanat. Bu süreçte sanat yapıtlarıyla yapılan etkileşimler kültürel kimliğin verilmesi ya da kamuoyunda daha etkili bir şekilde etkilemesinden önemli nedenlerinden biride sanatçı bir heyecan duyarak renkleri kullanır, çizgileri kullanır böylece izleyenlerin ruhuna ulaşmayı sağlar. Bu yolla siyasal düşüncelerini büyük ölçüde kullana bir propaganda aracı olarak ta kullanılmaktadır. Böylece kültürel etkileşim sonucu, planlanmayan ve toplumun farkında olmadığı değişimdir. Bu süreçte halkın değişim sürecinde toplumda yer alan kurum halkın istek ve girişimlerine kamuoyu oluşturmada toplumsal bütünleşme yaşayan toplumlarda sağlıklı iletişim ve etkileşim yaşanır.

Kaynakça

ATİKER, Erhan (1995). *Bireyselleşme ve toplumsal farklılaşma* (I. Baskı) İstanbul; İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları S. 96-102

ALKAN, Türker (1989) *Siyasal Bilinç ve Toplumsal Değişim* (I. Baskı) Ankara: Gündoğan Yayınları. S.58-59-68.

ARİSTOTALES,(1995). *Poetika* (7. Baskı) (Çev.İsmail Tunalı). İstanbul; Remzi Kitabevi S. 11-12

ERSOY, Ayla (1995) *Sanat Kavramlarına Giriş* (2. Baskı). İstanbul; Yorum-Sanat Yayıncılık S. 85-100

LYNTON Norbert, (2004), *Modern Sanatın Öyküsü* (1. Baskı). (Çev: Cevat Çapan, Sadi Öziş). İstanbul; Remzi Kitabevi, S.95-100-250-350

CLARK Toby, (2004), *Sanat ve Propaganda: Kitle Kültürü Çağında Politik İmge* (1. Baskı) (Çev: Esin Hoşsucu). İstanbul, Ayrıntı Yayınları S: 70-196-198

FISCHER, Ernst Peter.(2006). *Sanatın Gerekliliği*. (çev: Cevat Çapan). İstanbul: Payel Yayınları S:20

KIRCIOĞLU, Nilgün (1981). “Sanat Üzerine”, *Sanat Tartışmaları*, Ankara ; S.B.F S. 1-11.

YILMAZ, Aytekin; (2003), *Çağdaş Siyasal Akımlar, Modern Demokraside Yeni Arayışlar*, (1. Baskı). Ankara: Vadi Yayınları, S: 30-47

HILL, Suzanne (2008). *Diego Velázquez's Rokeby Venus, " The Toilet of Venus" a Beautiful Nude Painting by a Spanish Master* http://renaissance-art.suite101.com/article.cfm/the_rokeby_venus. Erişim Tarihi: 10.04.2009

_____ *Venus at her Mirror (Rokeby Venus)*. (2008). http://jssgallery.org/Other_Artists/Velazquez/Velazquez_Venus_at_her_Mirror.htm sayfasından indirildi. Erişim Tarihi: 10.02.2009